

Er sizhun all ec'h ae kuit trumm ur mignon bras d'ar vugale ha d'o yezh. Loic Corlouer a oa emellet da vat en digoradur skol Diwan Landreger, unan eus e hunvreoù evel ma oa unan eus hunvreoù meur a Dregeriad all ivez. Un hunvre a-stroll. Loic zo aet kuit trumm, eñ hag a ouie mat pegen pouezus eo kemer perzh en obererezh ar yezh. E oa ezal oberiant eus Roc'h Diwan. Gant sikour Roc'h Diwan an hini eo e oa bet tu da zigeriñ ar skol. En dibenn-sizhun-mañ e oa bet dalc'het KêrArzoù kentañ : ur werzh vras a daolenoù, livadurioù, dourlivadurioù, engravadurioù, hag all, evit rastellat arc'hant evit ar skol, evit ar vugale. Ha Loic en devoa roet lañs da gement-se, sikouret gant e gamarad kozh Gilbert, sikouret gant skipailh bamus Diwan Landreger. Loic a ouie re petra eo labourat ha stourm a-stroll. Hag en tu-hont d'e zisparti en deus diskouezet brav e oa re wir al labour hag ar stourm en o efedusted. KêrArzoù en deus graet berzh.

Enor a oa bet rentet dezhañ en Langoad, en dez all, ha me gav din zo komzoù kaer zo bet distaget gant e vignoned hag e vignonezed, komzoù ar galon, komzoù ar skipailh bamus :

« Plijañ a ra dimp soñjal ec'h eus kuitaet ac'hanomp evit dont en-dro dez an distro-skol dindan stumm ar bugel 'oas, gant da vouse'hoarzh ha da selloù bliv, ha kemer da blas en mesk ar vugale laouen. Rak evel ma skrive Añjela Duval : « Evel ma sav ar raden e gwasked ar man, ra gresko stank ha laouen bugaligoù Diwan. »

Betek an trec'h ! »

Darvoud diordinal, kronikenn diordinal...

STELENN DA LOIG

Un nebeud devezhioù zo ec'h ae kuit Loig hep hon c'henavaoiñ. Berr eo bet hon anaoudegezh, met pell e chomo em spered an den a oa dioutañ.

Meur a ene zo en Diwan, hag eñ a oa unan anezhe. Un ene kreñv, uhel ha sioul. Unan eus an dud na raent ket kalz a drouz met a ouveze labourat dizehan evit ar yezh a oa en e galon.

Labouret teus, Loig, a-hed a-wezh, evit ma c'halla bugale hon bro bezañ desavet ha kelennet en o yezh. Hag evit ma c'hallint diwezhatoc'h ren o buhez en o yezh.

Soursial ouzh ar re all, kemer preder anezhe. Sederat ha mont war-raok. Ur roc'h e oas. A-walc'h selaou an dud o komz diwar da benn evit kompren kement-se.

Gras dit e oa Langoad kreiz ar bed. Ur bed leun a spi en amzer dazont, ur bed ma teue kaer al labour a-stroll. Sevel skol Landreger a voe digeriñ ar bed-se, daoust da dud zo, daoust da skoilloù zo. Gras dit ha d'ar skipailh dalc'hus e klever en-dro bugale o vrezhonegañ ingal en kêr Landreger. Se eo an trec'h.

Ouzhpenn kant vloaz zo e skrive Ronan a Germene ur barzhoneg-kanaouenn brudet dre-holl bremañ. Ha herie an dez eo ar c'han-se an hini gwellañ a gavan da rentañ enor dit, en testeni hon fealded hag en koun an den karantezus a oa ac'hanout :

« Pa vin maro, c'hwi a deuio, ma mignoned,
D'ar sul, d'an abardaez, goude ar gousperoù,
Tost d'an iliz vihan, e kornig ar vered,
War ma bez ken dister e-touez an holl vezioù.

C'hwi a zegaso din bleunioù koant ar mene' :
Lann melen, brugoù glas hag ar balan dispar,
Ha, da skeudenn buhez peurbadus ma ene,
E lakfet en o zouez ur bodig uhelvarr.

C'hwi a lavaro din ha barzhed zo dalc'hmat
O kanañ ar Frankiz, an tan sakr en o c'hreiz,
C'hwi a lavaro din (o pebezh keloù mat !)

Ha trec'het eo d'ar fin ar Gall, enebour Breizh.

Neuze, mignoned ker, e trido ma c'halon
E goueled ar bez du, dreist plankenn an arched,
Ha, keit ma vo douget a-dreuz d'an neñvoù don,
Gant ur barr-levenez e trido ma spered. »

Me oar e klewi diouzh al lec'h ma vi o renoz, Loig, c'hoarzhadegoù, mouezhioù sklinter, dibreder ha
joaius bugale Diwan. Evel un drugarekadenn leun a spi dit.
Ra vo skañv douar Breizh dit, Loig.
Kenavo er joaioù, kile.

Herve Bihan

Levrlennadur

Ar Menezad (Ronan a Germene), Pa vin maro, Kroaz ar Vretoned, N° 24, Sul 17 a viz eost 1913, p. 3.

Ronan a Germene, Pa vin maro, in Camille Le Mercier d'Erm, Les Poètes et Poètes Nationaux de la
Bretagne Armoricaire, Rennes-Paris, 1918, pp. 657-658.

Ronan a Germene, Pa vin marv..., in Per Denez, Barzhaz 1350-1953, Al Liamm, 1953, p. 68.